

Zagreb, 2. – 4. prosinca 2013.

DIJALOGOM
S CIVILNIM
DRUŠTVOM
DO BOLJEG
OKOLIŠA

Pristup pravosuđu zbog povrede prava na sudjelovanje

doc. dr. sc. Lana Ofak

Katedra za upravno pravo, Pravni fakultet u Zagrebu

**Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured Vlade RH za udruge.
This project is funded by the European Union and co-founded
by the Government Office for Cooperation with NGOs.**

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge

Minimum standarda koji moraju ispunjavati postupci sudske kontrole – čl. 9. Aarhuške konvencije

- Razlozi za iniciranje kontrole
 - svi oblici nezakonitosti
- Pravna zaštita mora biti prikladna i djelotvorna
- Postupci moraju biti pravični, pravodobni, ne pretjerano skupi
- Odluka mora biti u pisanom obliku i dostupna javnosti

Osporavanje odluka koje zainteresiranoj javnosti nisu dostavljene

ACCC/C/2006/16 – pritužba pred *Aarhus Convention Compliance Committee* odnosila se odlagalište otpada kapaciteta od 6,8 milijuna tona koje je trebalo biti izgrađeno u selu Kazokiskes

Stanovnici sela Kazokiskes smatrali su da je došlo do povrede prava na pristup pravosuđu iz razloga što nisu bili u mogućnosti osporiti odluku o uspostavljanju spornog odlagališta otpada, jer im relevantne odluke nisu bile dostavljene

Nisu ni znali da su odluke donesene te su propustili rok od 30 dana za njihovo osporavanje

Osporavanje odluka koje zainteresiranoj javnosti nisu dostavljene

Aarhuški odbor potvrdio stajalište litavskog Vrhovnog upravnog suda da zainteresirane osobe mogu pokrenuti spor protiv odluke koja im nije bila dostavljena, ako mogu dokazati da su tužbu podnijele u propisanom roku koji počinje teći od dana saznanja za odluku (u konkretnom slučaju rok je iznosio 30 dana).

Bitno: imati dokaz o trenutku saznanja za odluku koja će se pobijati pred sudom

Osporavanje političkih odluka donesenih prije provođenja pravno uređenih postupaka

ACCC/C/2008/26 – Austrija

- projekt izgradnje autoceste koji je predmet političkih rasprava već gotovo 40 godina
- uspostavljeno je Vijeće za planiranje, u okviru čijeg rada javnost nije mogla sudjelovati
- Štajerska Vlada temeljem preporuke tog Vijeća, odlučila je u travnju 2008. da će autocesta kroz dolinu imati četiri trase, čime su isključene druge opcije (primjerice dvije trase ili unaprijeđenje postojećih prometnica)

Osporavanje političkih odluka donesenih prije provođenja pravno uređenih postupaka

Budući da preporuka Vijeća za planiranje da autocesta ima četiri trase, koju je Vlada prihvatila, ne predstavlja odobrenje za izgradnju autoceste, Aarhuški odbor je zaključio da ovaj predmet ne potpada pod čl. 6. Konvencije koji se odnosi na sudjelovanje javnosti u odlučivanju o određenim djelatnostima.

Postupak procjene utjecaja na okoliš i strateške procjene tek će se provesti.

Odbor je svejedno izrazio zabrinutost da ti postupci mogu samo zadovoljavati puku formu odnosno da je odluka o tome na koji način će se izgraditi autocesta već prije donesena, što znači da sve opcije nisu više otvorene

Troškovi vođenja spora kao zapreka pristupu pravosuđu

Pritužbu ACCC/C/2008/27 podnijela je udruga stanovnika Cultre (prigradskog područja Belfasta), a odnosilo na postupak odlučivanja o proširenju zračne luke u Belfastu te na sudsku kontrolu odluka donesenih u tom postupku.

Podnositelj je smatrao da su mu povrijeđena prava zajamčena Konvencijom time što je, nakon što je izgubio spor, morao platiti puni iznos troškova Uprave za zaštitu okoliša za Sjevernu Irsku koja je bila tuženik u sudskom postupku. Troškovi su iznosili 39,454 funti.

Smatrao je da su ti troškovi prohibitivne naravi odnosno da su toliko skupi da imaju za učinak zastrašivanja stanovnika koji žele pravnim sredstvima zaštititi svoj okoliš.

Troškovi vođenja spora kao zapreka pristupu pravosuđu

Odbor smatra da pravičnost u slučajevima sudske kontrole, u kojima pripadnik javnosti pokrene spor zbog brige za okoliš koja uključuje javni interes te izgubi spor, činjenica da je javni interes u pitanju treba se uzeti u obzir prilikom odlučivanja o raspoređivanju troškova spora.

Odbor u skladu s tim smatra da je način na koji su troškovi bili određeni u ovom slučaju bio nepravičan u smislu čl. 9. st. 4. Konvencije

Mogućnost ostvarivanja sudske zabrane (privremene mjere)

Pritužba ACCC/C/2008/24 - nemogućnost ishoda privremene sudske zabrane izvođenja projekta do okončanja upravnog spora.

Udruga iz Španjolske, pokrenula je tri paralelna upravna spora:

- (1) protiv odluke o izmjeni br. 50 Generalnog urbanističkog plana kojim se zemljište prenamijenilo u „stambeno“ te kojom je omogućena veća gustoća izgradnje;
- (2) protiv odluke o usvajanju Detaljnog urbanističkog plana,
- (3) protiv odluke o odobrenju projekta urbanizacije

Udruga je u svim sporovima zahtijevala odgodu primjene (izvršenja) akta protiv kojeg je tužba podnesena. Sud je u sva tri spora odbio takav zahtjev.

Mogućnost ostvarivanja sudske zabrane (privremene mjere)

U konkretnom slučaju, sudu je trebalo osam mjeseci da donese odluku o tome hoće li odobriti odgodu izvršenja odluke o odobrenju projekta urbanizacije. Čak i da ju je odobrio, odgoda bi bila besmislena jer su građevinski radovi već bili u tijeku.

Budući da nisu bila dostupna pravovremena, odgovarajuća i djelotvorna pravna sredstva, Aarhuški odbor je utvrdio da se Španjolska nije pridržavala čl. 9. st. 4. Konvencije

Kažnjavanje, gonjenje ili uznemiravanje kao zapreka pristupu pravosuđu

ACCC/C/2009/36 – Španjolska

Odbor je utvrdio da je gradonačelnik u lokalnom tisku i putem sredstava javnog priopćavanja javno vrijeđao udrugu za zaštitu okoliša koja se zalagala za zdravlje lokalnog stanovništva

Time je tijelo javne vlasti postupilo protivno čl. 3. st. 8. Konvencije koji propisuje dužnost stranke Konvencije da osigura da osobe koje ostvaruju svoja prava sukladno odredbama ove Konvencije ne budu ni na koji način kažnjene, gonjene ili uznemiravane zbog svoje djelatnosti

Sudska kontrola postupka izdavanja dozvola / rješenja u RH

Pravo na podnošenje tužbe upravnom sudu

Rokovi za tužbu:

30 dana od dana dostave rješenja stranci

ako je odluka objavljena na Internetu (dostava javnom objavom) - dostava se smatra obavljenom istekom osmoga dana od dana javne objave

ako pojedinačna odluka nije dostavljena stranci sukladno propisanim pravilima o dostavi, tužba se može podnijeti u roku od 90 dana od dana kad je stranka saznala ili je mogla saznati za odluku

Ako je povrijeđeno pravo stranke na sudjelovanje u postupku

- Dosad se u praksi pokazalo da nije moguća tužba upravnom sudu (zbog restriktivne prakse Upravnog suda RH) jer se rokovi računaju od dana dostave rješenja stranci koja je sudjelovala u postupku (nositelj zahvata, investitor)
- Moguća je samo obnova postupka (izvanredni pravni lijek u upravnom postupku) = objektivni rok 3 godine
- Je li to povreda prava na pristup sudu?

Pojedinci i udruge kao sudionici u drugim postupcima koji se odnose na okoliš

Javnost ima pravo sudjelovati u donošenju planova, programa, politika i propisa koji se odnose na okoliš

Budući da se ovdje ne radi o upravnim postupcima, postavlja se pitanje pravne zaštite u slučaju nezakonitosti takvih planova, programa i propisa odnosno nezakonitosti u postupku njihovog donošenja

Nadležnost Visokog upravnog suda

Ocjena zakonitosti općih akata koja donose jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, pravne osobe koja ima javnu ovlast i pravne osobe koja obavlja javnu službu

Nije moguće direktno pokretanje postupka protiv općeg akata!

Postupak ocjene zakonitosti općeg akta Visoki upravni sud pokreće na zahtjev fizičke ili pravne osoba ili skupine osoba povezanih zajedničkim interesom ako je pojedinačnom odlukom javnopravnog tijela koja se temelji na općem aktu došlo do povrede njihova prava ili pravnog interesa.

Zahtjev se podnosi u roku od 30 dana od dostave pojedinačne odluke.

Nadležnost Ustavnog suda RH

Ocjena zakonitosti i ustavnosti propisa koja donose
tijela državne vlasti (npr. Vlada, Ministarstvo)

Svatko može podnijeti prijedlog Ustavnom sudu za
ocjenu suglasnosti propisa sa zakonom / Ustavom

Ne treba dokazivati da mu je povrijeđeno pravo
pojedinačnom odlukom koja se temelji na tom propisu

Zagreb, 2. – 4. prosinca 2013.

DIJALOGOM
S CIVILNIM
DRUŠTVOM
DO BOLJEG
OKOLIŠA

HVALA NA PAŽNJI!

Lana Ofak

Docentica na Katedri za upravno pravo Pravnog fakulteta u Zagrebu

lana.ofak@pravo.hr

Ovaj projekt financira Europska unija, a sufinancira Ured Vlade RH za udruge.
This project is funded by the European Union and co-founded
by the Government Office for Cooperation with NGOs.

VLADA REPUBLIKE HRVATSKE
Ured za udruge